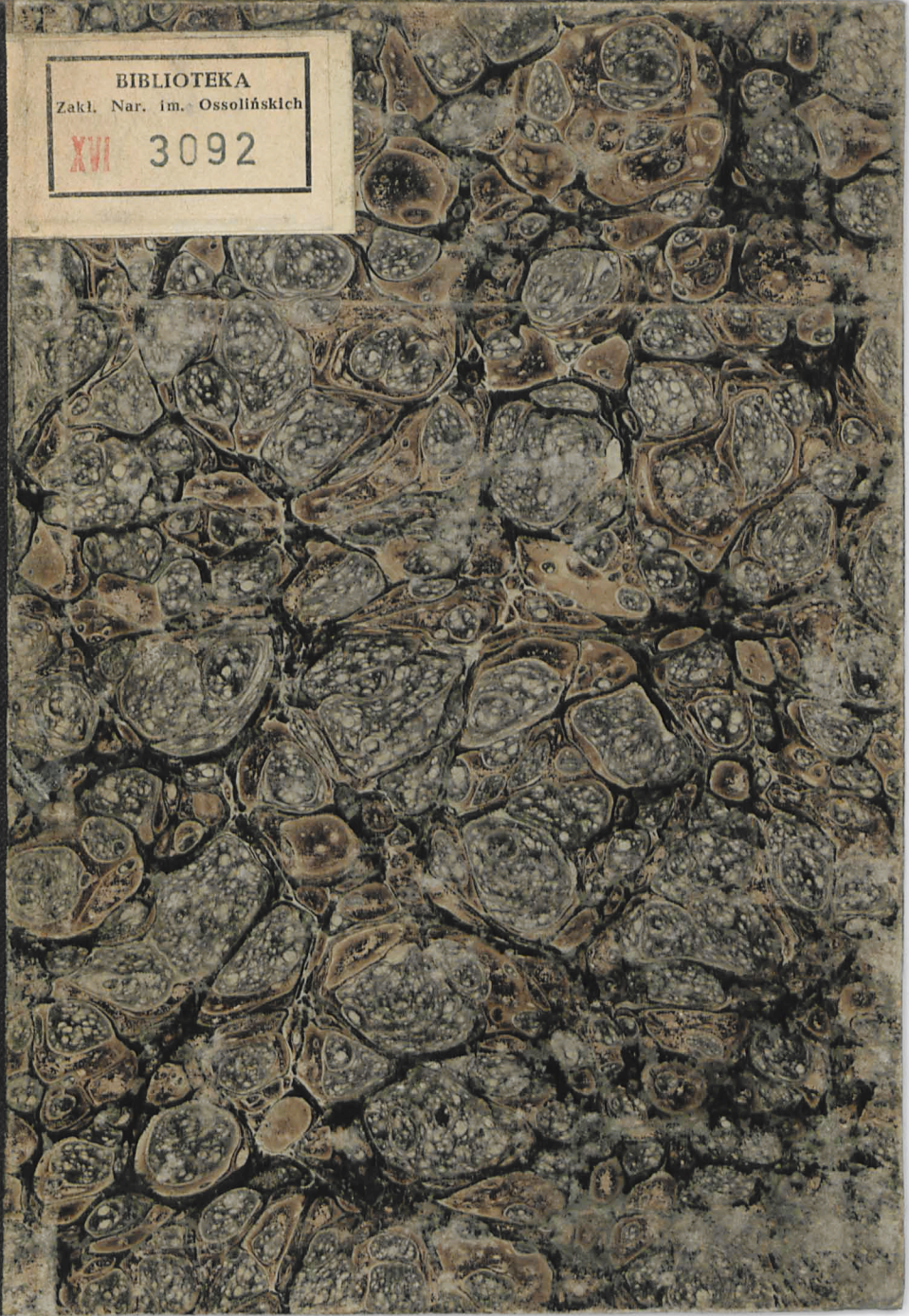
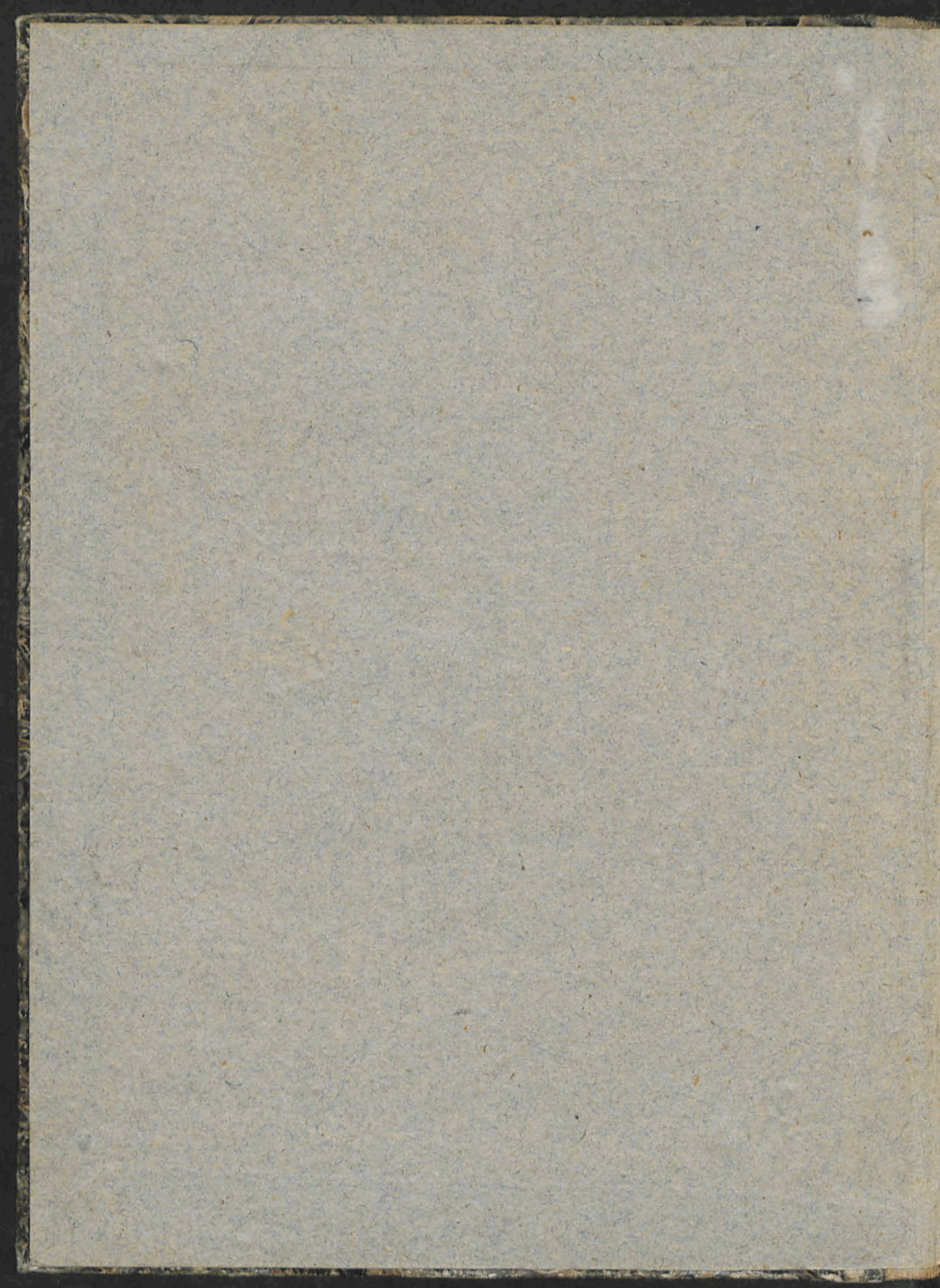

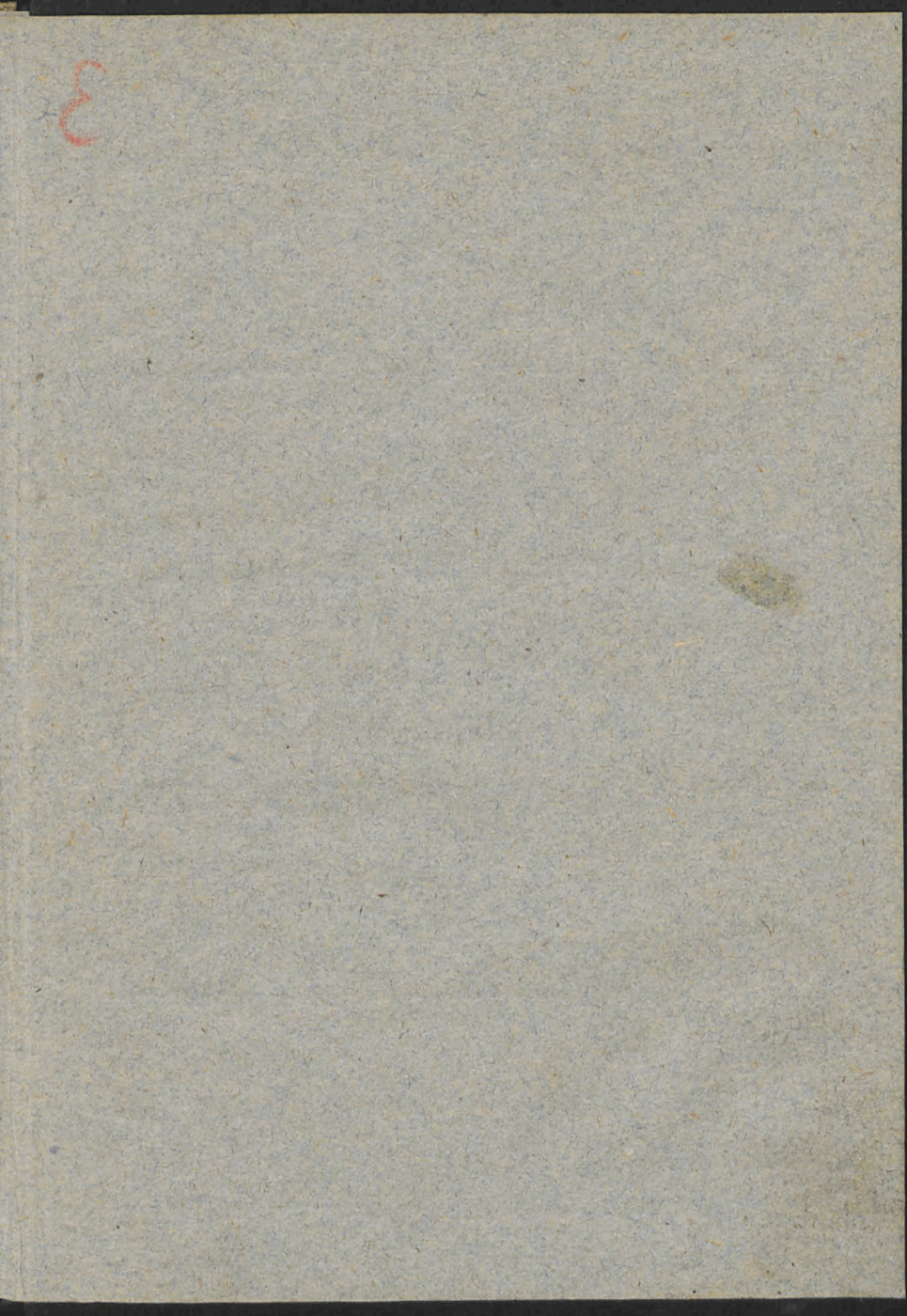
BIBLIOTEKA

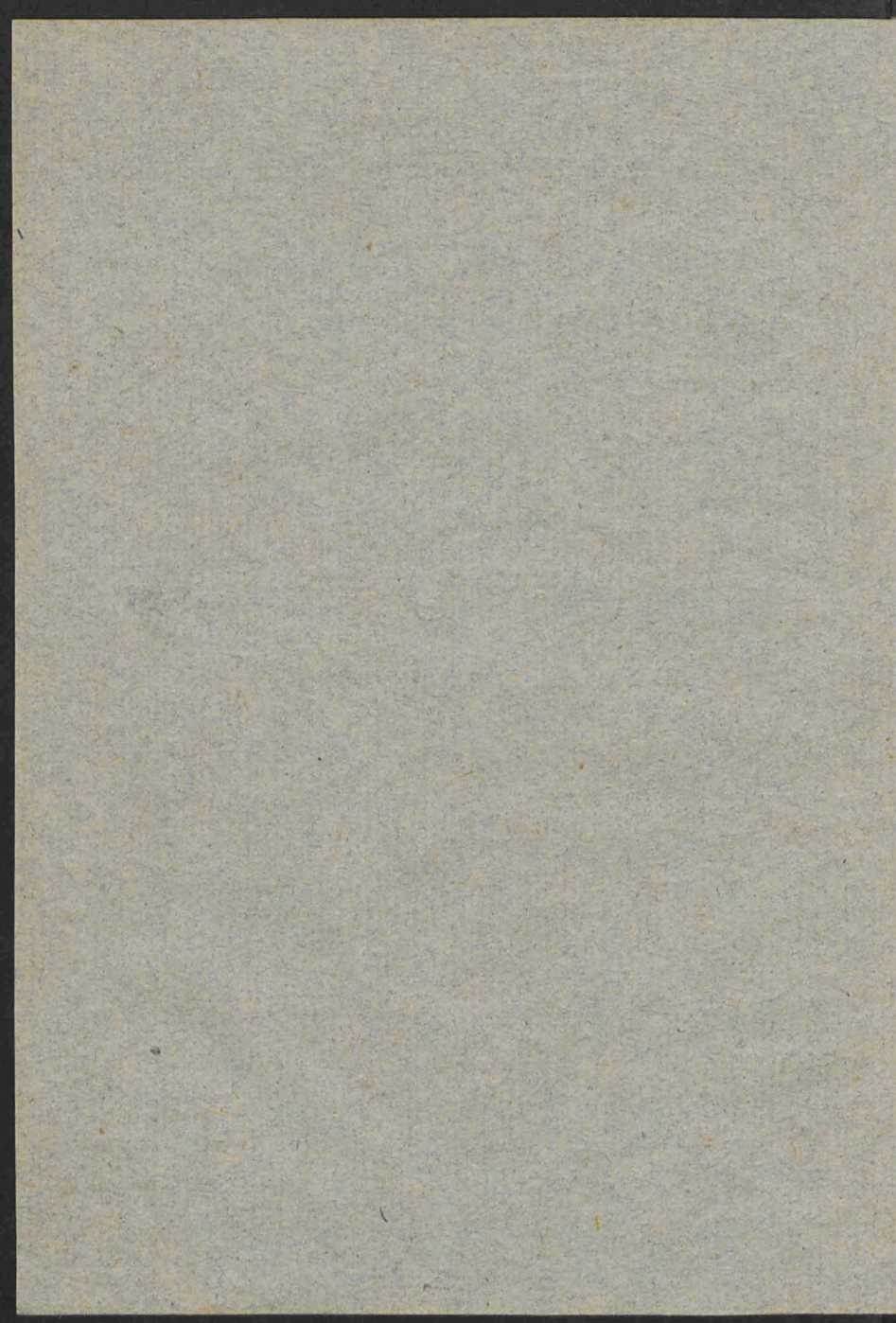
Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVI 3092

DE APPARATV

NUPTIARVM OPTIMORVM MA
XIMORVM SIGISMVNDI SECVNDIAV
gusti, Polonię Regis &c. atq; Regine Elisabes, Fer
dinandi Romanorum Regis &c. filię. de aduentuq;
ipsius Regine ad nuptias, splendidissimoq; Regis
occurſu, carmen properatum auctore.

Petro Royzio Maureo, Iurisconsulto, Hispano, in
Regia Polonię vrbe Cracouia publico Iuris
Ciuilis interprete.

Optime maxime ELISABE Polonię
Regine &c. librum dicat auctor.

DE A P R A T V

IN P R A T V P O P I M O R I A M M A

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

V A N D E R W A L D E N D I E T W I J D E

XVI. Qu. 3092

AVTOR AD LIBRVM.

Liber, excelsa ELISABES pete limina felix,
 ELISABES, nunc Augusta quæ cincta corona,
 Regaleis adiit thalamos, sociumq; cubile
 Sauromatum Regis, Regniq; in parte locata est.
 Seu pulchro inuenias nequentem ferta marito,
 Sardonychem addentē circū Smaragdosq; virēteis
 Longæui aut regis solantem forte senectam,
 Munera siue inter, magni quæ plurima Reges,
 Sarmatici proceres, equites. lectusq; Senatus,
 Miseruut versantem aurum, gemmasq; micanteis,
 Sive reuoluentem veterum monumenta virorum,
 Vnde illi prima prudentia tanta iuuenta,
 Difficileis ne crede aditus, intra, oscula dextræ
 Augustæ figas, vultu excipiere sereno
 Augustos decet hoc mores, sacramq; coronam,
 Ne dubita, i, fuerit de hinc cum data copia fandi,
 Composito affare, & taleis redde ore loquelas.
 Regina, Austriacum genus, alto a sanguine Regū,
 Iuppiter etherea quam longum vescier aura,
 Annuat, & thalamo multos gaudere per annos,
 Regali thalamo, SISMVNDQ Rege marito,
 Ad te nos vates Hispanis natus in oris,
 Accepere suo quæ a flumine nomen Ibero,
 Gente Royzæa, Mauræa & gente profectum
 Haud genus obscurum, legum haud ignotus in vrbe
 Cracouia interpres, iustiq; æquiq; magister,
 Ad te nos misit, iussitq; hæc pauca reffere.

Cracouiam nuper uenienti occurere in urbem;
In magno medium comitatu, præstitit omnis
30 Quod tibi Sarmatia, in longis spectata cateruis,
Argento, gemma, & multo splendentibus auro,
Non opis illius, non illius ista facultas.

Quod Phoebus, Musæ, exactiq; dedere labores,
Hoc præstat Regina tibi, quorum una potestas.

35 Ergo repentino quæ fudit pauca calore,
Accipias Patris hæc curas, foceriq; renarrant,
Magnorum Regum, dum extreme: federa tede
Theauris cupidi nuper meditantur apertis.
40 Que Austriaci proceres, pceres que deinde Poloni
Præstiterint, lecti quæ præstitit ordo Senatus,
Sauromatum quæ ipsi Reges, quæ Regia coniunx;
Gaudia quæ populi, sparse & solatia plebis
Hæc tibi pro turmis, pro longis ille cateruis
Hæc tibi pro argento, pro gemmis mittit & auro
45 Illius hæc gemmæ, argentum hoc, hoc illius aurum
Hæc turmæ, hæc nitido florentes ere cateruæ.

Suscipias, orat, vultu Regina benigno,
Quæ fortasse olim, si quicquam carmina possunt,
Posteritas leget, atq; sequens mirabitur ætas,
50 Huius opes sæcli, gentem, pompasq; superbas.

Si labor hic primus, subitæ hæc si exorsa camæng;
Haud fuerint ingrata, leges, quæ cætera restant.
Impositam capiti, Regni altum insigne, coronam.

55 Tedamq; extremæ & solennia gaudia tedæ,
Et quæ miserunt ingentia munera Reges,
Longe exultantes, & toto pectore læti,
Talia coniugia, & taleis celebrari hymeneos,

Agelloneum genus Astriacumq; superbo
Coniugio iunctura dies, & perpete uincto
Aduentat, gēti tantum exoptata Polong.

Romanę Ferdinandus Rex inclytus

Plurima præterea cui regna ingentia parent, (urbis;

Austriacumq; solum, viciniq; ora Bohemi,

SISMVNDQ AV gusto, proles quæ sola uirilis

Sauromatum Regi est, primis qui electus ab annis

Rex est Sauromatum, quæq; unū Regia sceptrā,

Post suprema manent longæui fata parentis,

Iungere cōnubio, uincto & sociare iugali

Pactam olim egregiā natam, extremūq; hymenæū;

Exercere parat, rebusq; imponere finem.

Rex quoq; Sauromatum senior cura ardet eadē;

Optatamq; nurum regno succedere & aulæ,

Iam dudum cupit, & coram uera ora tueri.

Si possit summum ante diem, longo oblitus æuo

Susceptam sobolem, paruosq; uidere nepotes

Subsidium generis, spaciofa ludere in aula,

Festo ergo Reges se accingunt ambo iugali,

Ingenteis & opes referatis pandit uterq;

Thesauris, gazamq; omnem, pallētiaq; gra;

Ingens argentum, aurum ingens, ingentia longo

Aseruata quo gemmarum pondere cernas,

Intextasq; auro relas, gemmisq; micanteis

Immixtis, stringit spectantium lumina fulgor.

Nec minus Austriaci proceres, pceresq; Poloni

Interea, gaza exornant se diuite, leto

Murice, candenti argento, fuluoq; metallo,

A in Esse

30 Esse rati dignum, totas effundere uireis,
Quantas quisq; potest, unaq; absumere luce,
Ad Regis decus, & tede regalis honorem,
Diuitias, gazamq; omnem, atq; profundere uitam.
35 Iam natam Austriacis Rex Ferdinandus ab oris
Sarmatiam ad magna pacta ad connubia mittit,
Quam multus comitatur honos. qua plurimus heros
Et nitido longe fulgentes ære cateruæ.

Illam chara parens a se discedere moeret,
Et longum, mea nata, vale, vale, inquit, euntem
40 Amplexa, i, lachrimisq; genæ maduere subortis
In verbo, tenerum matris testata dolorem
I, inquit, digno Regi socianda Polono,
Hoc & idem faciunt sociæ, pulchreq; sorores.

It portis, aurora altos cum lumine monteis
45 Resperfit, late & celo nitet aurea, matres
Flent discedentem Austriacæ, innuptæq; puellæ,
Coniugio & tali pariter letantur eodem,
Letitia & meror rebus miscentur in iisdem.

Illi Cracouia missus Macioschius heros
50 Quem bifida in mitra veneratur Plozca, colitq;
Obuius it, specie ante alios pulcherrimus omneis
Sauromatas, longo quos circuit Istula flexu,
Cracouia, magna late comitante caterua,
Exit, quem phaleris, maculisq; insignis, & albo,
55 Portat equus, nitet ipse auro, gemmaq; micanti
Perstringit fulgore oculos, turbatq; nitore,
Regali sequitur pubes quem splendida luxu.

Hoc quoq; munus obit, fortis Latalitius heros,
Quo ductore omnis sese Posna nia latis

60
Effundit campis, atq; hosteis arcet ab agro
Sarmatico, completq; inimico sanguine campos;
Obuius it quoq; Reginae Srzenoschius heros,
Ducere Plozceas acies, cui summa potestas,
Cuius ductu hostem inuadunt, Martemq; fatigant:
Finitimos vt venit agros, vrbicq; propinquat
Cracouiae Regina, sua vt det membra quieti,
Longa fessa via; Balice successit amœnæ,
Interea verso nox incubat humida cœlo,
Sydereoq; humileis solatur lumine terras.

70
Postera cum lucem terris aurora reduxit,
Sustulit & rutilus se gurgite Phebus ab alto,
Corripit e thalamis sese Regina, petitq;
Sancta aras, verbis vbi liba potentibus ingens
Concipiunt numen, spiransq; & bachicus humor
Sanguinis induitur speciem, & se soluit iu vndam,
Audijt ut sacrum, diuosq; in uota uocauit,
Supplicibusq; oculis hausit spirabile numen.
Ante viæ quam se credat, nam iam aureus orbem
Sol mensus medium, tenuis contraxerat umbras,
Discubuit mensæ, & socios discumbere iussit,
Vna ut deinde viæ se se committere possint,

80
SISMVNdus tunc Augustus Rex, altera gentis
Sarmaticæ spes, Sarmaticæ & noua gloria gentis,
Priscum maiorum morem, ritumq; sequutus,
Sponsam excepturus, multis cum millibus exit
Cracouia, sublimis equo, multo grauis auro
Gemmisq; æthereos longe sperantibus igneis,
Illum Sarmatici proceres, equitesq; sequuntur,

85
Millia

Millia quot nunquam sunt istis uisa sub oris.

90 Illum Pruteni Dux optimus orbis, Achillem
Qui præstet, Martemq; ipsum debellet in armis,
Armato sequitur comitatus milite, criste
Queis capite effulgent longe, conicq; comantes,
Nec bellator equus sessorem portat inermis.

95 Ibat & huic comes illustris Gamrateus heros
Cui vrbs hæc mitram dat, Gneznaq; pallion addit,
Rarus honos, & qui uix uni cotingit olim,
Ibat fulgenti late comitante caterua,
Quam multo splendentem auro, argentoq; nitentem
100 Ferre oculi nequeunt spectantum, atq; ora tueri.

105 Non hic fama ingens, rebusq; ingentior ipsis,
Belli horor, seuisq; idem Mars alter in armis
Tarnoschus deerat, non hic Tarnoschia pubes,
Que semper fremit arma, & toto pectore querit;
Lunam etenim, & supra radiantem crinibus aureis;
In longa turma, comitatuq; ære corusco,
Prospecto stellam, longe & splendescere cerno.

110 Hic genus egregium Gorche non defuit, heros
Andreas, ditione potens, & fortibus armis,
Vestibus hunc atris, tenui quas neuerat ore
Pendulus arbuteo in ramo denso agmine bombix.
Sponte sua includens tenebris se & carcere cæco
Ingenti in turma comitatur plurima pubes,
Patris enim memor æthereas, qui nuper, ad oras,
115 Vltima passus, ijt, cœloq; inuectus aperto est,
Et multa cum laude suos, vitamq; reliquit,
Mœrentem testari animum, tristemq; dolorem;

Hac uo

Hac uoluit specie, qui ne letis hymeneis
Triste omen ferret, multum dehinc addidit aurum;
Torquibus & geminis onerauit colla sequentum

120

Hic quoque consilijs Volschus pulcherrimus autor
Ingenti splendet turma, & fulgentibus armis,
Atque suum regem multo comitatur honore:

Hic radiuilones, duri tria fulmina Martis,
Barbaricis splendent in equis, septique caterua
Ingenti, multo insignes spectantur in auro.

125

Inclitus, hic bello tuus est Lancicia ductor
Maximus hic armis Inouodislauia ductor
Est tuus, ornatu resplendent ambo decoro,
Cincti ambo nitido comitatu, armisque corusco;

130

Hic Ialinschei, patrem tardante senecta,
Missi ibant iuuenes charo pro patre, gradiui;
Gloria quem Martis multos exercuit annos,
Dum uires, solidoque uigebat corpore sanguis,
Dextra hic regno olim dictis nunc utilis autor.

135

Ibat & hic Boner, argento spectandus & auro,
Filius hunc iuxta, insignis florensque iuuenta,
Argento multo, multo circumdatus auro,
Plurima quos sequitur, clipeis armata iuuentus;
Argento clipeis solido, quorum ethera candor
Verberat, exuperatque micantis lumina solis.

140

Hunc stupet vrbs omnis, gaza & miratur in ipsa.

Multi alij, quos est longum numerare, sequuti;
Sublimes in equis, ostroque auroque decori,
Et longo septi comitatu, & fortibus armis,

145

His equitum turmis Rex castra uenit ad ipsa;

B Quæ

Quæ campo in medio stabant tria, more uetusto,
Non procul a muris urbis, cello edita coelo.
Indeque Reginam misso oratore salutat.

150 Nec minus hic, medijs dum Rex expectat in agris
Officiosus eques Balicem petit, arduus acri
Vectus equo celeres præuertit cursibus auras,
Ut Regi referat, quantus decor oris, honosque
Reginæ sedeat, quæ augustæ gratia frontis.
155 Accendunt Regem, cura qui sauius acri
Iam dudum est, magis atque magis, quæ quisque repor-
Vritur, ingenteisque auditis concipit igneis, (tat.
Nec sufferre moras Rex iam ualet amplius ulla,
Incusat coelum, pigro quod uoluitur axe,
160 Incusatque uiam, spaciosisque æquora campi,
Quæ pulchra a Balice tam longe ad castra supersunt
Ter uoluit morem, & notum rescindere ritum
Immissis & equo Balicem ruere actus habenis
Consilio ter se, ter se ratione repressit.
165 Antiqui ne quid moris, ritusue refellat.

Confessu interea, iam longum uisa morari,
Postquam epulis depulsa fames, mensisque remotas
Albenteis mappas, celeres plicuere ministri
Surgit Regina, & comites iubet ocyos omnes
170 Scandere equos, dicto festinant ocyus omnes,
Subijciuntque in equos properato corpora saltu,
Illa puellarumque & matrum septa corona,
Ascensu superat currum, Balicemque relinquit,
Et ne Rex campo in medio, gelidique sub axe
175 Aetheris, expectet uenientem, immittere habenas
Aurigas iubet, & currus agitare citatos.

Atq; ubi iã ad cãpos, ubi stant castra ardua, uetũ est,
Vicino Regina loco consistit, amicos
Vnde potest regis uultus spectare, decoram
Et speciem, qua Sauromatas supereminet omneis.

180

Tunc equitum turmas, quæ se sectantur ab urbe;
Ingenteis, circum currus Rex imperat ire,
Reginæ ante oculos, urbemq; redire priores.
Imperio læti parent & iussa facessunt.

Procedunt, agitant & equos, & calce fatigant
Ferrato, toto late sonat ungula campo.

185

Miratur Regina uiros, miratur & auri
Vim magnam, & nitidas stringenteis lumina uesteis
Ingentem & comitatum, onerata & colla catenis,

Insigneis miratur equos, phalerasq; superbas,

190

Quæq; leui pendent operosa monilia collo.

Nec minus in turmis uarios miratur amictus,

Et nisi Sauromatas sciat esse, putauerit, illic
Esse hominũ genus omne, hic uestem indutus Iberã,

Ille Italiam, est auras qui uertice pulset acuto,

195

Implicitis capiti longis mantilibus alto.

Ingentem fert ille rotam, qua cingula neçtit,

Pectore sub patulo, quæ pondere uergit iniquo.

Hunc sinuosa tegit talos demissa sub ipsos

Vestis, & angusto constringit brachia panno.

200

Prolixæ ille toge, talos quæ pendet ad imos,

Angustamq; breuemq; addit, quæ cingula uix dum

Attingit, nudosq; relinquit auara lacertos.

Tot rerum facies iam lumina fessa uidendo,

Obtutu steterant ægro, fractoq; rigore

205

Deiecere aciem, uisq; omnis lapsa tuendo est. B ij

Regina ergo oculos, iam dudum cernere fessa,
Auertit, nec iam argentoque auroque cateruas
Squallenteis, spectare oculis ualet amplius ægris,
210 Interea occiduas Phebus properabat ad oras,
Et celeres urgebat equos, quare humida ne se
Inferat, inque ipsiis medios nox occulat agris,
Iam dudum dextram dextræ coniungere visum.

215 Procedunt ergo Rex & Regina sub ipsiis
Castrorum spacijs, æquatis passibus ibant
Castrorum ad medium, qua murice tecta rubenti,
Scindit ab extremis campum breuis orbita castris,
Castrorum in medio, pariter quo uenit uterque
Coniungunt dextras, tedecque iugalis amorem,

220 Hic, quanquam toto turbatus pectore Rex est,
Regine ut uidit vultus, flagrantiaque ora,
Luminaque ætherei radios æquantia solis,
Pauca refert. o clara oculis lux reddita nostris,
Ut tandem accipio te, ut tandem cernere coram
225 Te, dulcis mea sponsa, datum, mea sola uoluptas,
Nostris o spes Regni, nostre o spes vna salutis,
Succedas regnis, disce hæc tua regna uocare,
Sauromatasque tuos, his est & quicquid in oris,
Dixerat, & dicta egregio sic ore sequuta est,
230 Virgineo suffusa oculos Regina rubore. :

Rex Iagellonis genus, & uerissima imago,
Ad tua me pater, ad tua me, Rex optime, mittit
Limina, connubia ut pacta, inceptosque hymeneos
Expleam, & extremæ coniungar foedere tedæ,
235 Ecce adsum tua sponsa, tuis successimus agris,

Null.

Nulla vnquam indecores, faciam, nos arguet ætas
Austriacumq; genus nunq; sociasse pigebit
Iagelloneo, regniq; in parte locasse.

Hic finem fandi Elisabe pulcherrima fecit.

Talibus Elisabes dictis defixa tenebat

240

Obtutu Rex ora, stupensq; hærebat, amore
Accensus miro, totam dum lustrat & haurit;

Expleriq; nequit uultus atq; ora tuendo,

Sydereös uultus, diuinaq; uirginis ora.

Et nisi iam piceis nox aduolet humida pennis;

245

Immineatq; actis iamiam ruitura tenebris,

Rex nunquã, o nunquã, se rex nũquam inde tulisset;

Defixos oculos uix tandem flexit ab illa,

Iam sca nsurus equum, cœlum, quod dixerat ante

Axe pigro uerti, nunc præceps dicit, & alis

250

Ferri ait, atq; leueis præuertere cursibus Euros.

Ergo Cracouiam pergunt, prius humida quam nox

Oceano ruat, & nigris res oculat umbris.

Cum iam Cracouia muris Regina propinquat

Defixum terræ festinus linquit aratrum

Rusticus, aeriãq; stupens prospectat ab ulmo.

255

Lætãq; uisendi studio Cracouia circum

Fusa ruit, miroq; uolans festinat amore,

Non uia, non campi populum capit æquor aperti;

Omnia complentur, tectis nec parcitur ipsis,

Hærent parietibus iuuenes, trabibusq; domorum

Prænsantes manibus, trabium capita aspera aduncis

Speçtat ab excelsa uirgo speciosa fenestra,

Infantem & mater nexis tenet ægra lacertis.

260

265 Facundusq; senex foribus bipatientibus astat,
Plurima commemorans ueterum solennia Regum,
Pompasq;, occurfusq;, exactaq; gaudia regni.

270 Ecce urbem ingreditur multo spectabilis auro,
Teutonicam morem ad patriam circumdata pallam,
Horrentem gemmis, nodisq;, auroq; rigentem.
Miratur, tacitosq; oculos circumq; supraq;
Aspectu uoluit placido, perq; omnia uersat,
Quantum acies intenta ualet, capiturq; locorum,
Atq; urbis specie, & uariati gentis amictus.

275 Contra autem populus defigit lumina in illam,
Miraturq; graueis uultus, & frontis honorem,
Egregijq; oris decus, aspectusq; benignos,
Augustam & speciem, qua longe caetera uincit,
Ducitur excelsam longeuu Regis ad aulam,

280 Rex autem sacra uenientem expectat in aede
Proxima quæ est aulae, merito occursum honore
Et iuxta Bona, Sforciacum genus, optima coniunx
Regina, illustriq; eadem de sanguine Regum.

285 Rex prior occurrit, iuncta atq; ubi dextera dextre est
Reginamq; oculis paulum lustrauit, amicos
Compositus uultus, sic uoce silentia rupit,
Elisabe, genus Austriaticum, Regisq; propago
Ferdinandi, ut tandem accipio te, Regia uirgo,
Dulce senectutis nostræ solamen, amorq;.

290 Quam dudum optauis nostris succedere Regnis,
Ad natiq; thorum, sociumq; uenire cubile,
Subsidium hinc generis, nostri hinc & gloria regni,
Aduentus lux ista tui, celeberrima nostris

Semper

Semper erit Regnis, & erit letissima semper.
Hęc ubi Rex fatus, sequitur pulcherrima coniunx,
Coniuncta & dextræ dextra, sic farier orsa,
Salve Fernandi proles decus addita nobis,
Fernandi, quem summa manent fastigia rerum,
Egregium genus, & nostræ spes una senectæ,
Haud ingrata isti Regno succedis, & aulæ,
Sic paucis finem presso dedit ore loquendi.
Interea terras nigra nox occulit umbra,
Discedunt, tectis & se Regalibus addunt.

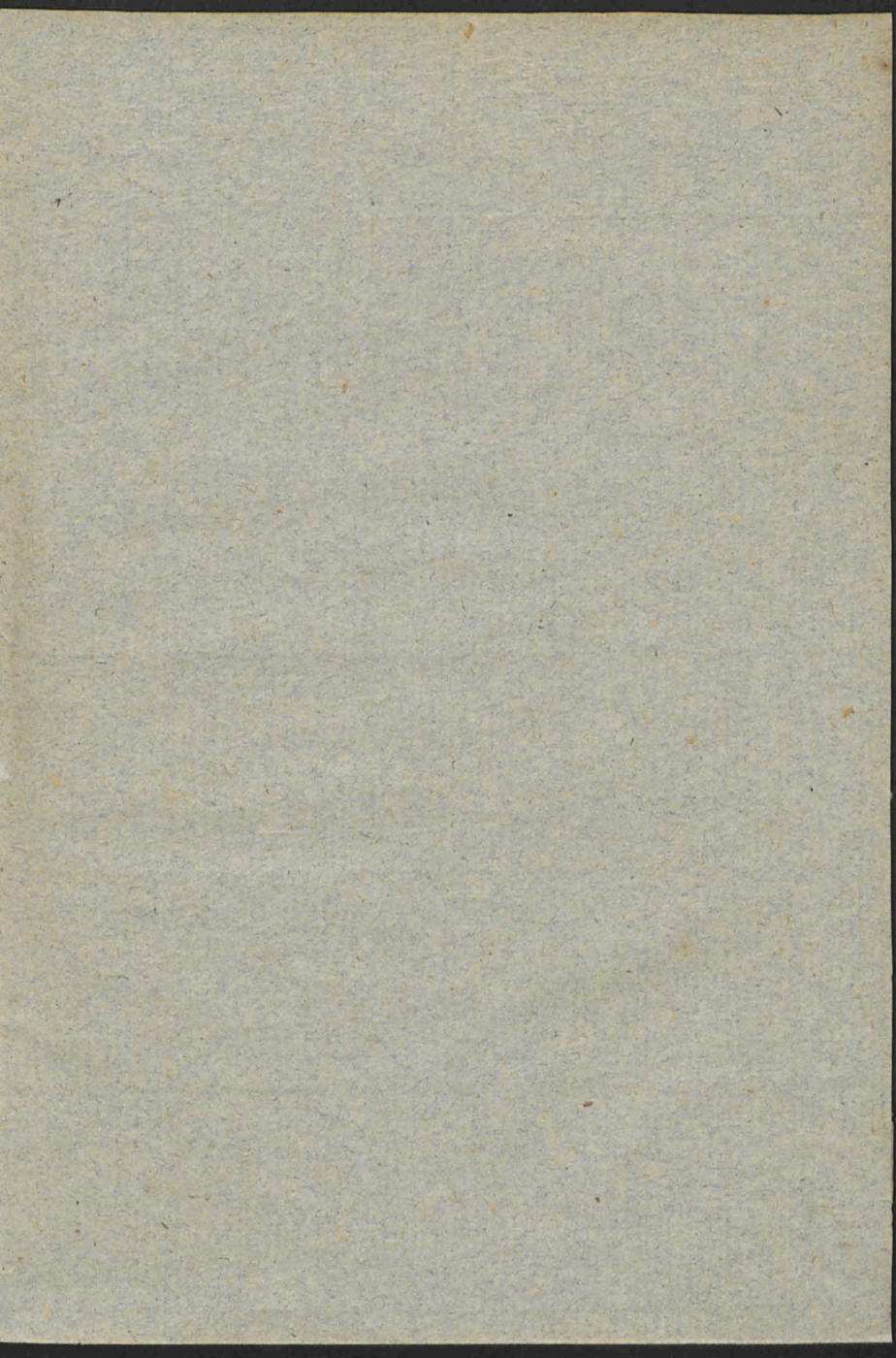
AD SAVROMATAS.

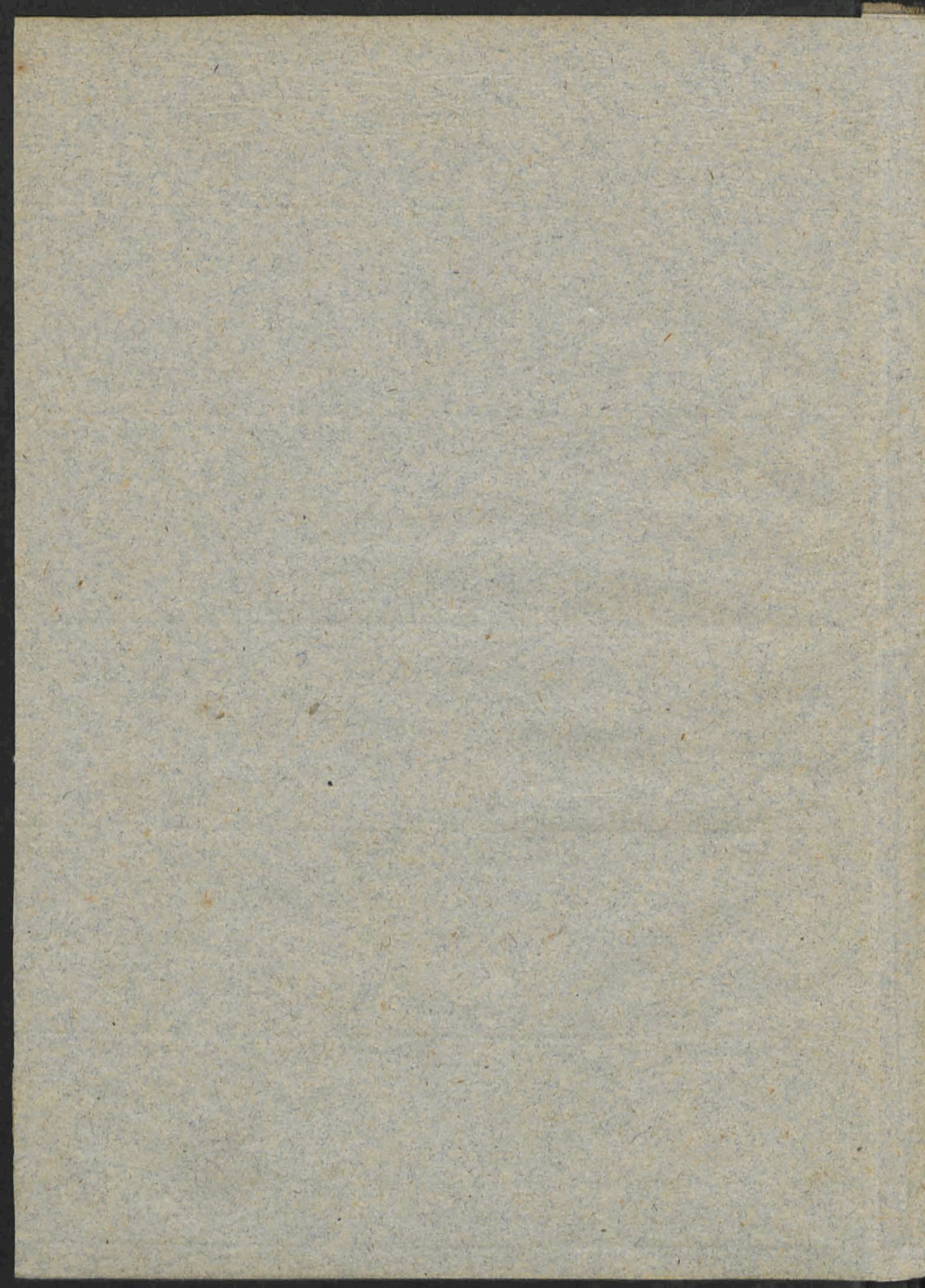
Parcite Sauromatæ, si uestras scribere pompas
Dum uolo, præterij carmine multa meo.
Consilio feci, ne lector somnia credat
Forfan, & ulla putet carmine ficta meo.
Nam maiora fide pompa fecistis in ista,
Et quæ, qui credat, Sarmata solus erit.
Hęc omnis credet, quamq; admirabitur, orbis
Quæ, sint magna licet, uera putare potest.

Cracouię in Officina Vngleriana,
Anno Domini. 1543.
Mense Maio.

6489/6

6489
+

